Seat No. : _______________

DQ-106

December-2013

B.A. (Sem.-I)

EC-I (104) : Geography

(Geography of Gujarat (Physical and Resources))

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

Instructions : (1) જરૂર જણાય ત્યાં આકૃતિ દોરો.
Draw diagrams wherever necessary.
(2) પરિક્ષાર્થી કોતરણીવાળા નક્શાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
Candidates may use map stencils.

1. ગુજરાતની ભૌગોલિક સીમાઓ દર્શાવો. રાજ્યના મેદાનો અને નીચા ભૂમિ વિસ્તારોના ભૂપૃષ્ઠની લાક્ષણિકતાઓ લખો.
Explain the geographical boundaries of Gujarat State. Write the relief characteristics of Plains and Low-land of the state.

અથવા/OR

ગુજરાતના સૌરાષ્ટ્રના ઉચ્ચપ્રદેશીય અને પૂર્વીય પહાડી ક્ષેત્રીય ભૂપૃષ્ઠના વિભાગોનું વિગતે વર્ણન કરો.
Describe the Saurashtra Plateau and Eastern Hilly physiographic divisions of Gujarat in detail.

2. ગુજરાતની મુખ્ય જળ અપવાહ પ્રણાલી વિશે વિગતે નોંધ લખો.
Write a detailed note on the drainage system of major river of Gujarat State.

અથવા/OR

ગુજરાત રાજ્યની મોસમી આબોહવા પર અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો.
Describe the factors affecting the monsoon climate of Gujarat State.

3. ગુજરાતમાં જોવા મળતાં અધાતુમય ખનીજો અને તેમનાં ક્ષેત્રોના નામ આપો તેમજ ગુજરાતના વિકાસમાં તેમનું મહત્ત્વ સમજાવો.
Name the non-metallic resources and their areas found in Gujarat and explain its importance in the development of Gujarat.

અથવા/OR

ગુજરાતમાં મળતા વિવિધ પ્રકારોના ખનીજો પર નોંધ લખો, અને ગુજરાત રાજ્યમાં તેનું વિતરણ સમજાવો.
Write a note on the different types of minerals found in Gujarat and explain their distribution in Gujarat State.

4. ગુજરાતમાં કયા વિવિધ પ્રકારોની જમીનો આવેલી છે ? તેની લાક્ષણિકતાઓ શું છે ?

What are the different types of soils in Gujarat ? What are their characteristics ?

અથવા/OR

ગુજરાતની કુદરતી વનસ્પતિનો સામાન્ય પરિચય આપો. રાજ્યના જંગલો શા માટે દબાણ હેઠળ છે ? સમજાવો.

Give general information about the natural vegetation of Gujarat. Why are the State's forests said to be under stress ? Explain.

5. પ્રશ્નના ઉત્તર આપો :

Answer the questions :

(A) ખાલી જગ્યા પૂરો :

Fill in the blanks :

(i) મહત્તમ બામ્બુના વૃક્ષો ગુજરાતના _________ જંગલોમાં જોવા મળે છે.

(અરવલ્લી, પાવાગઢ, પોળો, રાજમહાલ)

Maximum Bamboo trees are found in _________ forest of Gujarat State.

(Aravalli, Pavagadh, Polo, Rajmahal)

(ii) ગુજરાતનો સૌથી મહત્ત્વનો વન્ય સંપત્તિ પર આધારિત ઉદ્યોગ _________ છે.

(કાગળનો માવો, સ્તરો બોર્ડ, આયુર્વેદિક દવાઓ, લાકડા વહેરવા)

The most important forest resources based industry in Gujarat State is _________.

(Pulp of paper, Straw Board, Ayurvedic medicines, Wood cutting)

(iii) બન્ની ક્ષેત્ર _________ ના ક્ષેત્રના નામે ઓળખાય છે.

(કાંટાળી વનસ્પતિ, બામ્બુના વૃક્ષો, સાગનું લાકડું, શ્રેષ્ઠ ઘાસ)

Banni area is known as _________ region.

(Cactus plant, Bamboo trees, Teak wood, Best Grass land)

(iv) ઉત્તર ગુજરાતની આબોહવા _________ છે.

(ગરમ, ઠંડી, રણ પ્રકારની, અર્ધ રણ પ્રકારની)

The climate of North Gujarat is _________.

(Hot, Cold, Arid, Semi-Arid)

(v) વિશ્વામિત્રી નદી એ _________ નદીની શાખા છે.

(કીમ, તાપી, નર્મદા, ઢાઢર)

Vishvamitri River is the tributary of _________.

(Kim, Tapi, Narmada, Dhaadhar)

(vi) ગુજરાત પર હલકા દબાણનું ક્ષેત્ર _________ માં રચાય છે.

(ઉનાળો, શિયાળો, જાન્યુઆરી, નવેમ્બર)

The low pressure is formed over Gujarat during _________.

(Summer, Winter, January, Navember)

(vii) ગુજરાત રાજ્યનો મોટા ભાગનો વિસ્તાર _________ પર આવેલો છે.

(વિષુવવૃત્ત, ઉત્તર ધ્રુવ, ઉષ્ણ કટિબંધ, સમશીતોષ્ણ કટિબંધ)

Most of area of Gujarat State is located on the _________.

(Equator, North Pole, Tropical area, Semi Tropical)

(B) ખરું કે ખોટું લખો :

Write true of false :

(i) જામનગર અને જૂનાગઢ જિલ્લાઓના દરિયા કાંઠા ઉપર મેન્ગ્રુવના જંગલો આવેલા છે.
Mangrove forests are located on the sea-shore of Jamnagar and Junagdh districts.

(ii) ફ્લોરસ્પાર એ ગુજરાતનું સૌથી મહત્ત્વનું ઔદ્યોગિક ખનીજ છે.
The most important Industrial mineral in Gujarat State is Fluorspar.

(iii) ભાવનગર અને વઢવાણની વચ્ચે આવેલો વિસ્તાર એ 'ચરોતરના મેદાન' તરીકે ઓળખાય છે.
The area between Bhavnagar and Vadhavaan is known as "Charotar Plain".

(iv) 'વિરમગામ કપાસના ક્ષેત્ર' તરીકે જાણીતા મેદાનની રચના સાબરમતી નદી કરે છે.
The plain known as "Viramgam Cotton Zone" is formed by Sabarmati River.

(v) સૌરાષ્ટ્રના ઉચ્ચપ્રદેશની રચના જ્વાળામુખી પ્રસ્ફૂટનને કારણે થઈ છે.
The plateau of Saurashtra is formed by the Volcanic eruption.

(vi) 'દીવ'નો ટાપુ કચ્છના અખાત અને અરબ સાગરને છૂટા પાડે છે.
"Diu" island divides the Gulf of Kutchh and Arabian Sea.

(vii) ગુજરાત રાજ્યમાં ડેક્કન ટ્રેપના ક્ષેત્રમાં બોક્સાઈટ ખનીજ મળી આવે છે.
Bauxite mineral is found in the Deccan Trap area in Gujarat state.

____